

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus XI. De peccatis capitalibus in genere, & de superbia, avaritia,
luxuria in specie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

CASUS XI.

De peccatis capitalibus in genere,
& de superbia, avaritia, luxu-
ria in specie.

L Ampridius 1. *Se aliis verbo, facto praefert, dona divina & fortunas suae attribuit industria.* 2. *Pecunia nimium afficitur.* 3. *Minores luxurias veniale reputat.* 4. *Retrahit se à copula excepta cum virgine, filia confessionis, Judea, &c.* 5. *Personas fatuas, ebrias, dormientes & vigilantes non clamantes opprimit.* 6. *Coit cum aliena sponsa, vel sibi imaginatur alienam.* 7. *Turpia exercet cum sorore, affine, adoptata, vel ex baptismo suscepta.* 8. *Cum persona sacra in cœmeterio, quam novit à Confessario esse sollicitatam.* 9. *Per medicinas foetum & semen expellere nititur.* 10. 11. *Variis modis exponit se periculo pollutionis, &c.* 12.-13. *Pollutionem exortam non reprimit; optat, ut eveniat in somno, & de ea gaudet.* 14. *In confessione non explicat, an se polluerit cum imaginatione vel desiderio adulterii, incestus, &c. neque cum quibus personis vel instrumentis.* 15. *Congreditur non servato vase, sexu aut specie.* 16. *Cum statua, cum demone sub forma hominis, bestia, &c.* 17.-18. *Turpia audire, legere, cantare, dona amatoria, oscula, aspectus, tactus hominum & brutorum vix pro peccatis reputat.* Resolutio constabit ex seqq.

I. QUÆR. I. Quot & quæ sint peccata capitalia?

R. Sunt

R. Sunt 7. *Superbia, Avaritia, Luxuria, Invidia, Gula, Ira, Acedia.* Dicuntur capitalia, quia ex eis tanquam ex capite seu fonte omnia peccata dimanant. De tribus primis agendum est in casu præsentè, & de reliquis in seq.

QUÆR. II. Quid sit superbia, & quæ ejus filia?

R. 1. *Superbia* est appetitus inordinatus propriæ excellentiæ, quo quis in donis naturalibus vel supernaturalibus vult excellere vel eminere super alios; est ex genere suo peccatum veniale, sæpius tamen per accidens fit mortale, ut si jungatur cum contemptu Dei, eò quòd quis velit excellere super Deum, ut Lucifer; vel æstimet aut saltem velit videri habere sua talenta vel dona non à Deo, sed à suo merito, industria, ingenio; &c. aut jungatur cum gravi damno, scandalo vel contemptu proximi.

R. 2. *Superbia* plures habet filias, nam, si quis inordinatè appetat aliis manifestari propriam excellentiam, vocatur *vanagloria*; & si manifestatio fiat per verba, dicitur *jactantia*; si per facta, *ostentatio*; si per aggressionem operis vires excedentis, *presumptio*; si ostentetur per falsa & ficta signa, est *hypocrisis*. Si quærat excellentiam in honoribus vel dignitatibus non debitis vel debito majoribus, *ambitio*. Dixi appetitus inordinatus, nam velle excellere secundum se est indifferens, & si fiat ex honesta causa, v. g. ad Dei gloriam, proximi salutem, aut tuendam propriam famam, potest esse honestum & meritorium: igitur, ut appetitus excellentiæ sit propriè *superbia*, debet ordinari ad propriam complacentiam.

QUÆR. III. Quid & quale peccatum sit avaritia? H R. Est

R. D. *Jansen Theol. Moral. Tom. I.*

R. Est inordinatus appetitus bonorum temporalium, seu immoderatus amor, cura & sollicitudo ea acquirendi, conservandi vel augendi; per se est tantum veniale, fit per accidens mortale, si impediatur eleemosynam urgente gravi precepto, solutionem debiti, vel observationem alterius precepti graviter obligantis. Filiae ejus sunt fraus, violentia, proditio, furtum, perfidia, oppressio pauperum, uno verbo omnis injustitia, nam *avarus nihil scelestius, & nihil iniquius, quam amare pecuniam.* Eccl. 10.

3. QUÆR. IV. Quid & quotuplex sit luxuria?

R. 1. Est inordinatus appetitus delectationis veneræ, quæ fit cum commotione spirituum generationi subservientium circa partes corporis genitales: est semper peccatum mortale, non tantum quoad illicitam effusionem seminis, sed etiam quoad quamcunque delectationem voluntariè admissam, hic enim non datur parvitas materiæ, ut habet *communis*, & ratio est: quia quævis oblectatio venerea est excitativa spirituum genitalium, ideòque ex natura sua tendit ad expulsionem seminis, estque aliqua ipsius inchoatio continuo disponens ad majorem & majorem delectationem: Dico *venerea*, quia delectatio merè sensualis, quæ oritur ex proportione rei tactæ ad organum tactûs sine commotione spirituum venerorum, ex genere suo est tantum veniale, ut si quis attingat alterius manus, faciem, vel attrectet & osculetur infantem propter delectationem in teneritudine & mollietate carnis infantilis, secluso periculo delectationis veneræ.

R. 2. *Species luxuria* aliæ sunt naturales, in quibus scilicet servantur conditiones à natura institutæ,

stitutæ, putà diversitas sexûs, vas debitum, & identitas speciei; quales sunt fornicatio, stuprum, adulterium, incestus, &c. aliæ sunt innaturales, seu contra naturam, in quibus sexus, vas, vel species debita non servatur, ut pollutio, sodomia, bestialitas.

R. 3. *Fornicatio est concubitus personæ solutæ cum soluta; soluta dicitur, quæ nec matrimonio, nec voto continentiae est astricta: est intrinsecè mala & peccatum mortale, ut certum est ex Concilio Vienn. Florent. & S. Script. Ephes. 5. Omnis fornicator aut immundus non habet hereditatem in regno Dei; ideoq; Inn. XI. meritò damnavit hanc 48. prop. Tam clarum videtur fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solùm esse malam, quia interdicta, ut contrarium omninò rationi dissonum videatur. Per sæpe habet adjunctas alias malitias, ut.*

1. Si non servetur debitus modus & situs, quod citra periculum pollutionis est tantùm veniale.

2. Si quis cœptâ copulâ se retrahat ad impediendam generationem prolis, triplicem admittit malitiam specialiter explicandam, scilicet fornicationem inchoatam, mollitiem consummatam, & intentionem positivè impediendi prolem: qui verò pœnitentiâ ductus se retrahit, & sic in se & in alio pollutionem permittit, non peccat; potest enim & debet se retrahendo peccatum cœptum non continuare.

3. Eunuchus habens copulam tenetur suum statum confessario exprimere, cùm enim non habeat verum semen, inutiliter provocat semen fœminæ.

4. Fornicatio prima juxta *D. Th.* distinguitur

specie à sequentibus, quia specialiter opponitur virginitati; at communior docet non distingui, ideoque non teneris in confessione exprimere, an tu, vel illa, cum qua peccasti, fuerit virgo, nisi usus fueris vi vel dolo; quia utrobique est eadem malitia; utraque sententia est tuta, & practicè probabilis, *Lugo, Dicast. d. 9. à n. 427.*

5. Fornicatio cum filia confessionis per se non importat novam malitiam, nisi Confessarius in Sacramento, vel ejus occasione (eò quòd ex confessione advertit eam ad peccandum facilem) sollicitet, vel familiaritè agere incipiat, aut illum in finem munus Confessarii assumat, tunc enim accedet species sacrilegii in confessione explicanda; quia fit gravis irreverentia Sacramento, *Vasq. Bonac. Dicast. Dian. p. 1. t. 7. R. 12.* Qualiter peccet, & se explicare debeat, qui alium ad fornicandum inducit, dicam *cas. 19.*

6. Fornicatio cum infideli non habet malitiam specialem saltem gravem, & necessariò explicandam, quia non satis apparet, unde hæc desumi debeat, & quamvis Ecclesia in reverentiam Fidei & Baptismi prohibuerit cum infidelibus matrimonium, nullibi tamen prohibuit fornicationem, & in odiosis non est facienda extensio: in matrimonio est alia ratio prohibendi, scilicet periculum perversionis propriæ, vel prolium ob individuam vitæ societatem, quòd locum non habet in fornicatione.

7. Concubinitus est continuata fornicatio eum eadem; non superaddit novam malitiæ speciem; per accidens tamen est plerumq; obligatio eam circumstantiam explicandi in confessione, vel ratione scandali, vel ratione consuetudinis & occasionis proximæ, de quibus necessariò

fariò

ariò debet judicare posse Confessarius. *V. Cas.*
98. 9. 5. & 6. ubi plura dicam de concubinariis,
 consuetudinariis & in periculo proximo consti-
 tutis.

R. 4. Stuprum est copula fœminæ violenter
 illata : malitiæ fornicationis superaddit gravissi-
 mam injustitiam & injuriam personæ oppressæ
 illatam ; qualem etiam committit , qui cogno-
 scit personam fatuam , ebriam vel dormientem
 sine prævio ebriæ vel dormientis consensu ; huc
 reducitur raptus seu violenta abductio perso-
 næ in ordine ad complendam libidinem vel
 contrahendum matrimonium ; fœmina oppressa
 tenetur omni modo conari , ut semen non reci-
 piam , item clamare , si utiliter possit absque pe-
 riculo vitæ vel gravis infamiæ , aliàs enim co-
 operatur alterius peccato , quamvis in delecta-
 tionem carnalem fortè non consentiat , quod
 rarò continget , nisi se pro possibili defendat , &
 obfirmatum fervet animum non consentiendi.
 Si consentiat virgo , non est propriè stuprum sal-
 tem in ordine ad Confessionem , quia volenti
 non fit injuria. Si fraude , v. g. per falsam magnæ
 dotis aut matrimonii promissionem , item si
 gravi metu etiam reverentiali fuit ad copulam
 inducta , adhuc est stuprum in Confessione ex-
 plicandum ; quia , quamvis ipsa peccet consen-
 tiendo , tamen ille consensus extortus fuit per
 gravem injuriam , putà injustum metum vel frau-
 dem. Idem dicendum est de adolescente , qui per
 vim , metum aut fraudem ad turpia inductus
 fuit. De raptu fœminæ dicam *Cas. 110. 9. 3.*

R. 5. Adulterium est violatio alieni tori , pec-
 catum gravissimum contra præceptum 6. & 9.
 Decalogi. Aliud vocatur *reale* , estque ipse con-

H ;

cubitus

cubitus cum non sua ; si uterque sit alterius tori , erit adulterium duplex in Confessione explicandum. Idque tenet, etiamsi altera conjux consentiat , uti certum est ex prop. § 0. ab Inn. XI. damnata ; *copula cum conjugata consentiente marito non est adulterium*. Ratio est , quod conjuges in hoc non possint validè & efficaciter juri suo renunciare , sicut non possunt renunciare statui matrimoniali , &c. ad quid autem teneatur adulter vel adultera , si proles nata fuerit , dicam *Cas. 43. n. 18.* Sed quid , si post contracta sponsalia sponsus vel sponsa carnale commercium habeat cum alio vel alia ? *R.* Plures id simplicem fornicationem reputant , quia per sponsalia nondum traditum est jus in corpora ; sed dicendum est præter fornicationem admitti injustitiam , specialiter in Confessione exprimendam , nam quamvis sponsalia non dent jus in re , dant tamen jus ad rem ; & per sponsalia implicitè spondent abstinere ab alieno concubitu , & ita habet communis sensus , ergo parti innocenti fit injuria.

Adulterium mentale est , quando conjux desiderat vel concupiscit alienum vel alienam : Si morosè delectetur de copula imaginata cum non suo , *Vasq.* dicit addi novam speciem contra fidem matrimonii , quia circumstantia tenens se ex parte personæ peccantis refundit malitiam suam etiam in delectationes morosas ; ideo enim omnis morosa delectatio venerea in Religioso vel Sacerdote habet speciem sacrilegii , ergo in conjugato est contra fidem & statum matrimonii. Econtra *Hurtado* putat non peccare contra fidem matrimonii , quæ tantum obligat ad non locandum corpus alteri , non verò mentem. Uterque , ut vides , probabiliter.

Ar. 6. *Incestus* est peccatum luxuriæ exercitum 7o. inter personas conjunctas sive per copulam, sive per tactus, oscula impudica, &c. Ideoque in Confessione non sufficit dicere: turpiter tetigi, osculatus sum, &c. sed addi debet, personam consanguineam. Insuper circa peccatum incestus notanda sunt seqq.

1. Conjunctio est quadruplex, prima oritur ex sanguine, & dicitur *consanguinitas*, hæc peccatis luxuriæ superaddit malitiam incestus probabiliter inter omnes. asc. & descendentes, & inter collaterales usque ad 4. gradum inclusivè. Secunda oritur ex copula carnali, & dicitur *affinitas*, hæc ex copula maritali & licita superaddit malitiam incestus usque ad 4. gradum, ex illicita usque ad secundum inclusivè. Tertia provenit ex adoptione perfecta, & vocatur *conjunctio legalis*. Quarta oritur ex Sacramento Baptismi & Confirmationis, ideoque vocatur *conjunctio spiritualis*; hæc omnes conjunctiones superaddunt peccatis luxuriæ malitiam incestus respectu omnium personarum, inter quas vel jure naturæ, vel ex lege Ecclesiæ prohibetur matrimonium, hinc etiam, qui peccat cum sorore sponsæ suæ, incestum committit, quia inter hos prohibetur matrimonium & copula, & statuitur impedimentum publicæ honestatis ob reverentiam conjunctis debitam; econtrà si fornicatus cum Caja, postea forniceris cum Cajæ consanguinea in tertio gradu, non committis incestum, quia ex copula fornicaria non oritur impedimentum, nisi ad secundum gradum. *Lugo, Oviedo, Sanch. de matr. t. 7. d. 67.*

2. Quò gradus est proximior, eò incestus est gravior, & quamvis probabile sit omnes ince-

stus inter consanguineos, affines & conjunctos legaliter in quocunque gradu esse ejusdem speciei; eò quòd videantur prohiberi ex eodem motivo reverentiæ personis conjunctis debitæ, & per consequens non esse opus exprimere, an cum consanguinea vel affine, aut in quo gradu incestum commiseris; probabiliùs tamen explicandus est in affinitate gradus primus, in consanguinitate primus & secundus, quia in his gradibus malitia est saltem notabiliter major, si non specie distincta, quia longè alia reverentia debita est matri & sorori, quàm remotioribus consanguineis; & longè scèdior est matris & sororis, quàm aliarum violatio, & primus gradus jure naturæ dirimit matrimonium, non ita alii. Ideòque ad minus moraliter mutatur species secundùm dicenda *Cas. 97. num. 20.*

3. Distinctè explicandus est incestus spiritualis, utpote specie distinctus ab aliis incestibus, prohibetur enim ex distincto motivo, scilicet in reverentiam Sacramenti Baptismatis vel Confirmationis, ideòque adjunctam habet malitiam sacrilegii; non tamen opus est dicere, an cognatio orta sit ratione Baptismi, an Confirmationis, neque an peccaveris cum filia Baptismi, an eum ejus matre; quia cum sit contra eandem reverentiam debitam personis ratione Sacramenti conjunctis, manet eadem species malitiæ. *Sanch. d. 5. n. 9.*

8. *§. 7. Sacrilegium* in materia luxuriæ committitur dupliciter.

1. Per violationem voti continentia, sive in se, sive in alio: quocum venerè peccatur, nec opus est exprimere, an votum sit solenne, an simplex, an peccans sit Subdiaconus, an Sacerdos, Episcopus vel

vel

vel Religiosus, *Sanch. Dicast. à n. 306. Steph. t. 1. d. 5. n. 58.* Quia his omnibus prohibetur luxuria ex eodem motivo voti. Si Religiosus vel voto astrictus peccet cum Religiosa, vel voto astricta, duplex uterque sacrilegium admittit in confessione explicandum, quia uterque violat votum in se, & in alio. Sacerdos inducens personam laicam, ut in se vel cum tertio impudica exerceat, non peccat contra votum, nec opus est in confessione exprimere, se esse in sacris, sed satis est, si dicat: se personam liberam ad tale, vel tale peccatum induxisse, quia non vovit castitatem alienam, sed propriam. Econtra laica patiens tactus impudicos à Sacerdote vel eos suadens committit sacrilegium in confessione exprimendum, Ratio est, quia patiendo physicè, suadendo moraliter concurrat, & cooperatur sacrilegio Sacerdotis. Sed quid si Sacerdos stolâ vel albâ indutus agat turpia? &c. Probabilius committere sacrilegium, quia illa irreverentia sacris & benedictis vestibus illata, redundat in injuriam Sacramenti, ad quod ordinantur: aliud est de eo, qui fornicatur habens Scapulare benedictum, agnum Dei, vel reliquias ad collum, quia communiter non censetur illis injuria fieri saltem gravis, nisi fieret in contemptum.

2dò. Committitur sacrilegium per voluntariam effusionem seminis in loco sacro, id est, in templo, sacello, vel cœmeterio ab Episcopo consecratis vel benedictis; excipiunt AA. communiter actum conjugalem à conjugibus in loco S. diu inclusis ex necessitate, ad evitandum periculum incontinentiæ, exercitum. Huc reducitur sollicitatio ad turpia facta in confessionali, vel intuitu confessionis etiam non secutæ vel

tantum simulatae, quae est gravissimum sacrilegium contra reverentiam Sacramenti sub gravissimis poenis à Pio IV. & Gregor. XV. prohibita obligans sollicitatos sub excommunicatione ad denunciandos Episcopo sollicitatores. Sed has Constitutiones sub tanto rigore apud Germanos non esse receptas testatur *Spor. Theol. sacr. p. 4. c. 3. n. 622.* Si mulier dicat se ab alio Confessario fuisse sollicitatam, merito monet *Henno*, quòd Confessarius non facile debeat in se suscipere onus denunciationis, quia mulieres quandoque ex invidia, ira aut alia passione ipsis non insolita quaerunt perdere viros honestissimos.

9. & 8. *Pollutio* seu mollities est effusio seminis extra concubitum, circa hanc tenenda sunt sequentia:

1. Nullo casu, nequidem ad servandam vitam licitum est per quamcunque causam quaerere, intendere vel procurare pollutionem, & sic quaesita vel intenta est peccatum mortale contra naturam, habet enim intrinsecam repugnantiam cum natura, quae emissionem seminis unice ordinat ad generationem proles, est de fide; nam 1. Cor. 6. dicitur: *Neque adulteri, neque molles... Regnum Dei possidebunt.* Et Innoc XI. damnavit hanc 49. prop. *Mollities jure natura prohibita non est, &c.* quod etiam verum est de turpibus motibus, qui sunt inchoata mollities vel fornicatio, item de directa expulsionem foetus, etsi nondum animati, quia est expulsio duplicis seminis, & ob diversas medicorum sententias ferè semper est dubium, quando foetus animetur, & per consequens erit periculum occidendi corpus & animam foetus. *Less. contra Sanch.*

Sanch. V. cas. 33. à num. 14. Licitum tamen est, per medicinam directè expellere semen corruptum, etsi per accidens simul effluat semen verum, quia semen corruptum non est amplius semen, sed humor noxius: id tamen non licere per tactus seu fricationem verendorum docet *Sporer n. 643.* quia ejusmodi tactus vel confricatio per se & ex natura sua tendunt ad provocandum verum semen, & per accidens solum juvant educere semen corruptum. Aliud est de fricatione, qua fit non ad expellendum semen, sed ad depellendum molestum pruritus, etsi per accidens exurgant motus: ut primùm autem hi advertuntur, cessandum est, quia, si tunc pergeretur, talis fricatio directè tenderet ad pollutionem, aut saltem ad vehementiores motus cum periculo pollutionis. *Henno & alii.*

2. Circa pollutionem vel motus per accidens secutos, id est, prævios, sed non intentos accipe hanc regulam: *Si actio, ex qua prævidetur motus vel pollutio, multùm dissonat, seu ex natura sua notabiliter influat in motus vel pollutionem, veluti omnes actus venerei mortaliter mali, turpes tactus, aspectus, oscula, delectatio morosa de concubitu, tunc non tantùm causa motuum, sed & ipsa motio & pollutio sunt mortale.* *Sylv. Rosmer. Laym. Mezger. Sanch. L. 9. d. 45. Less. L. 9. c. 3. dub. 14. à num. 100. Sporer n. 645.* Ratio est: quia lex naturalis prohibens pollutionem etiam obligat ad non ponendas causas per se & notabiliter influentes, & qui vult ejusmodi causam, hoc ipso vult effectum connaturaliter conjunctum.

3. *Si actio tantùm per accidens, remotè, & non notabiliter ad turpes motus vel pollutionem dissonat,*

nat, pollutio prævisa, & non intenta, dummodo absit periculum consensûs, non est mortale, sed aliquando veniale, ut statim dicam; Ratio est, quia per se non est obligatio gravis ad evitanda pericula vel causas planè remotas, ex quibus per accidens præter intentionem, & magis ex naturæ infirmitate, quàm ex positis causis, mali effectus proveniunt. *AA. cit. & Mendo d. §. num. II.*

- II. 4. Si actio, ex qua prævidentur motus vel pollutio, sit venialiter mala, ut curiosus aspectus, verbum turpe, vana confabulatio cum dispari sexu, aut etiam actio extra materiam luxuriæ mortaliter mala, ut esus carniûm die Veneris, ebrietas, &c. Pollutio prævisa est tantùm venialiter mala, quia tantùm videtur esse levis deordinatio contra castitatem sine justa causa ponere aliquid remotè disponens ad pollutionem; si verò dispositio in se non sit mala, vel sit justa causa componendi, ut aspectus, tactus, oscula, amplexus honestatis causâ, & obiter ex more patriæ, vel causâ necessitatis ad medendum, vel naturam sublevandam facta, item studere casibus veneris, audire confessiones, edere calida, choreas honestas ducere, commodo situ in lecto jacere, & similia, cum plerumque adsit rationalis causa necessitatis vel utilitatis, omni culpâ vacant, etsi per accidens citra periculum consensûs sequatur pollutio. Dico citra periculum consensûs; nam, si tibi per experientiam notum sit, quòd, non obstante debitâ animi præparatione, per orationem, jejunia, &c. adhuc soleas in pollutionem advenientem consentire; nullo casu tibi licitum erit præmissas actiones exercere, sed potiùs officio cedendum erit; unde
hìc

hic militat illud Christi; *quid prodest homini, si universum mundum lucretur; anima verò suae detrimentum patiatur.* Matth. 16.

5. Qui ante somnum per tactus, aspectus vel 12.
 imaginationes turpes intendit in somno pollutionem, præter malitiam tactui vel cogitationi propriam, etiam contrahit malitiam pollutionis in confessione explicandam, sive in effectu sequatur sive non sequatur pollutio; si verò non intendat, sed prævideat pollutionem in somno orituram, iterum videtur peccare peccato pollutionis, si imaginatio sit vehemens, vel experientiâ constet, ex simili tactu vel aspectu pollutionem nocturnam sequi; tunc enim, & non aliàs videntur hi actus in pollutionem notabiliter influere; quis enim credat ex omni tactu vel affectu turpi obiter, & diu ante somnum habito semper prudenter timeri posse pollutionem nocturnam?

6. Pollutionem in somno, vel aliter exortam 13.
 non teneris cohibere, vel reprimere manibus, hoc enim vel est inutile, vel sanitati, aut etiam castitati periculosum, obligaris tamen elicere internam displicentiam, & phantasiam, quantum potes, ab objecto turpi avertere ob periculum consensûs. *Sanch. sup. d. 17. num. 16.*

7. Quamvis illicitum sit delectari de pollutione secundum se, vel optare, ut in somno eveniat, ob conjunctam delectationem, ut cum communi docet *Sanch. in dec. L. 1. c. 2. n. 16.* tamen non videtur illicitum gaudere de bono effectu, v. g. sanitatis, vel mitigatæ concupiscentiæ secuto ex pollutione involuntaria, vel etiam simplici affectu circa omnem cooperationem optare, non tam pollutionem, quàm ejusmodi effectum ex pollutione. Si

Si dicas : non est licitum optare vel etiam gaudere de morte naturali alterius ob bonum temporale, v. g. hæreditatem inde consecutam, uti certum est ex Propositionibus 13. & 15. ab Innoc. XI. damnatis ; ergo nec licitum est gaudere, vel optare pollutionem involuntariam prout conjunctam cum effectu bono. *R. Distinguendo C.* Ergo non est licitum gaudere, vel optare pollutionem ita, ut objectum gaudii vel desiderii sit delectabilitas pollutionis, C. ita, ut objectum gaudii sit solus effectus inde secutus, N. Deinde mors naturalis est grande malum Physicum, quod optare propter solum lucrum temporale est contra charitatem, aliud est, si optaretur ob bonum spirituale proximi : è contra emissio seminis ex causa naturali non est malum Physicum neque individuo, neque speciei humanæ, cum sit quid superfluum, quo se natura exonerat, aut saltem est malum tam leve, ut ob utilitatem etiam privatam permitti possit. *Sanch. sup. d. 45. num. 14.*

14. 8. Pollutio sæpe adjunctas habet alias specie malitias, v. g. fornicationis, si scilicet polluens sibi imaginetur copulam cum scæmina in genere, vel cum ligata, non ut ligata, sed ut formosa; si verò accedat desiderium, etiam circumstantiæ suam refundunt malitiam, ut dixi *cas. 9. num. 4. § 11.*

9. Polluens non tantum tenetur exprimere qualitatem suæ personæ, sed & personæ à se pollutæ, quia pro qualitate personæ variatur species peccati, ad quam ipse cooperatur, & quidem polluens se ad scæminam, vel cum scæmina, plerumque in affectu committit fornicationem : si cum persona ejusdem sexûs cum affectu
ad

ad personam, est sodomia, non tamen est opus explicare instrumentum inanimatum, quo quis se vel alium polluit; secùs, si pollutio fiat in os alterius, ibi enim est specialis dedecentia ad naturam rationalem eam deprimens etiam infra conditionem bestialem.

10. Quæ dicta sunt de pollutione, cum proportionem intelligenda sunt de distillatione, quæ est effusio humoris cujusdam medii inter urinam & semen, fitque ordinariè cum minori sensu voluptatis, quàm pollutio, imò quandoque cum nullo, & tum (quamvis adsit levis erectio genitalium) non esse peccatum, nec majorem ejus curam esse habendam, quàm sudoris, dicunt plures apud *Sanch. num. 2.*

R. 9. Sodomia alia est perfecta, alia imperfecta; perfecta est concubitus ad sexum non debitum, ut viri cum viro, fœminæ cum fœmina, unde patet, ad sodomiam non requiri seminationem in vas præposterum, alias enim mulier cum muliere sodomiam exercere non posset, cum neutra seminet intra vas præposterum, sed utriusque semen intus defluat in matricem: quòd, si mas seminaret in vase præpostero maris, deberet in confessione probabiliùs exprimere, an fuerit agens, an patiens; nam agens dispergit semen, non patiens. Sodomia imperfecta est concubitus cum diverfo quidem sexu, sed extra vas naturale cum affectu ad vas præposterum, est specie distincta à sodomia perfecta, ideòque & distinctim exprimenda. Utraque est peccatum abominandum jure naturæ & divino prohibitum; propter quod *Dominus pluit super Sodomam & Gomorrhæam sulphur & ignem, Gen. 17.* & abinde vocatur sodomia. Sæpè adjunctas habet alias malitiæ

litia species, v. g. speciem adulteriū, incestus, sacrilegii; prout una vel utraque persona est matrimonio vel voto ligata, consanguinea vel affinis; & si quis exercet sodomiam vel pollutionem cum uxore, non sufficit dicere: cognovi conjugatam in vase præpostero, quia tunc Confessarius judicabit, eum alteri marito fecisse injuriam, quod falsum est, sed debet dicere: sodomiam vel pollutionem exercui cum propria uxore, intellige, si habeat Confessarium ignotum, nam probabiliter non tenetur suam uxorem infamare. Sed quid si quis coëat cum statua? R. Si coëat cum affectu ad personam humanam, committit fornicationem vel sodomiam, prout affectus fertur imaginariè in personam ejusdem vel alterius sexus; si cum affectu ad bestiam, cujus v. g. statua imaginem gerit, in affectu bestialitatem committit.

16. R. 10. *Bestialitas* seu coitus hominis cum bruto est nefandum scelus, jussu Dei in homine & bruto sceleris socio flammis expiandum. *Lev. 20.* Non tamen opus est exprimere in confessione, qualis sit bestia, an ovis, capra vel equa. Huc reducit *D. Th.* concubitus cum dæmone incubo vel succubo, qui peccato contra naturam superaddit speciale peccatum contra Religionem, eò quòd sit turpe commercium cum Dei & omnium nostrum infensissimo hoste, in quo præterea explicandum, an dæmon fuerit sub specie viri vel fœminæ, aut sub forma conjugatæ, monialis vel consanguineæ, toties enim in affectu præter bestialitatem nova admittitur malitiæ species. Communiter autem hinc monent *DD.* Confessarium non debere esse nimium in examinandis peccatorum carnalium circumstantiis,

ne

ne sibi vel pœnitenti sit occasio turpis consensûs.

Sed de hoc vid. *cas. 98. q. 4.*

QUÆR. V. Quid circa gestus, tactus, oscula, 17.
verba, & similes actus luxuriæ imperfectos?

R. *Sequentia.* 1. Legere, loqui, cantare, audire turpia, item gestus, literæ & dona amatoria, si non fiant animo provocandi ad libidinem, sed ex levitate, curiositate vel vano solatio, per se tantum sunt venialia, valde tamen periculosa; & in iis, qui gaudent metaphoris rerum turpium, qui dicta in sensum turpem facilè detorquent, de partibus verecundis, & huc pertinentibus libenter loquuntur, sunt signa latentis libidinis & peccati plerumque mortalis, quia tales non solent tam de modo scribendi, loquendi, cantandi turpia, quàm de ipsis rebus turpibus delectari, quod semper mortale est.

2. Actus de objecto valde turpi, ut tactus 18.
& aspectus nudus & fixus verendorum disparis sexûs, concubitûs humani, &c. semper sunt mortales, quia proximè & per se disponunt ad motus & delectationes turpes, nisi fiant à chirurgo vel medico ex causa medendi, absque periculo tamen consensûs. Econtra seipsum vel alterum ejusdem sexûs, vel etiam infantem disparis sexûs ex curiositate aut petulantia obiter, v. g. lavando, natando circa hæc tangere vel aspicere citrà affectum & periculum consensûs venerei, est tantum veniale, *communis cum Laym.*; quia hæc non ità ad libidinem provocant, Dixi *obiter*; si enim fiat ex voluptate & cum mora, videtur à mortali non posse excusari ob periculum delectationis aut commotionis veneræ. *Sanch.* & alii plures à mortali excusant tactum ad partes

I

LIII

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. I.

turpes alterius sexûs super vestes , si fiat scilicet obiter ex petulantia aut levitate , ego hîc puto esse majus periculum. Molliter tractare & demulcere catellos aliâque animalia , ordinariè non excedit veniale : meritò tamen *La Croix L. 3. p. 1. num. 903.* dicit esse periculosum , ita ea tangere , ut effluat eorum semen , eò quòd facile se ingerat delectatio venerea , & quidem , si fiat affectu libidinoso , erit inchoata bestialitas.

3. Oscula , amplexus , tactus uberum cum diverso sexu non tantùm , si fiant ex affectu delectationis venereæ , sed etiam tunc , quando fiunt ex delectatione sensuali absque alio honesto fine , sunt peccatum mortale , & quamvis oppositum possit speculativè defendi , in praxi tamen locum non habet. *Sanch. Laym. Sporer. num. 351. & num. 687. La Croix nu. 894.* Tum quia delectatio sensibilis in hujusmodi objecto spontè quæsitâ per se & naturaliter trahit commotionem spirituum genitalium , & quidem ita vehementer , ut experienciâ constet plerumque non sîsti in delectatione sensibili , sed ob nimiam potentiâ sympathiam sæpissimè , idque maximè inter personas sensualiter se amantes emergere delectationem veneream : tum etiam propter Propos. 40. ab Alex. VII. damnatam , quæ sic habet : *Est probabilis opinio , quæ dicit tantùm esse veniale , osculum habitum ob delectationem carnalem & sensibilem , quæ ex osculo oritur , secluso periculo consensûs ulterioris & pollutionis.* Idem à potiori dicendum de osculis & amplexibus , quæ furtivè , cum mora & ardore repetuntur. Osculari partes pudendas ejusdem vel alterius sexûs videtur habere specialem turpitudinem in Confessione explicandam ; quia specialiter dedecet naturam rationalem.

4. Si

4. Si verò oscula, amplexus, contrectationes manuum, fiant ex honesta causa ad ostendam amicitiam, ad fovendum amorem in ordine ad honestum matrimonium, quamvis per accidens fortè prævideantur motus carnales, modò absit periculum consentiendi, non sunt peccatum; at, si fiant ex levitate, joco aut petulantia, obiter & secluso periculo consentiendi in motus vel delectationem veneream, sunt tantùm venialia. De choreis, qualiter liceant, dicam *cas. 20. n. 7.* ex his per se patet casûs resolutio, nec operæ pretium judico, eadem hîc repetere, jam enim ad nauseam turpibus sum immoratus.

C A S U S XII.

De Invidia, Gula, Ira, Acedia.

MOrphorius 1. *Multùm cruciatur, quòd amulus officium, virginem adamatam sibi præripuerit, quòd honoretur, ametur.* 2. *Ex sola voluptate edit, bibit.* 3.-4. *Convivia, in quibus saepe inebriatus est, non vitat, quia tantùm ebrius fit, dum exit in aerem.* 5. *Tabacum sumit, & segyrat usque ad turbationem capitis.* 6. *Bibit, usque dum fiat impotens incedere, familiam dirigere, non absque capitis, & podagra doloribus, debilitatione stomachi.* 7.-8. *Se inebriat, ut non incurrat offensam compotatoris, ne ad duellum provocetur, diffametur.* 9. *Ut conservet sanitatem, vel vitam.* 10. *Ut non sentiat dolores podagra, abscissionem pedis, ut expellatur venenum &c.* 11. *Socium ad largiores haustus animat, semipoto propinat, & bibere cogit.* 12. *Alios, ne sibi noceant,*